

Quantumun eşiği cehalet midir? / Ergün ÖZALP

Einstein Yılı'nın başlamasıyla tüm dünyada Einstein ve teorisine yönelik tartışmalarda artış görüldü. Magazin basını onun yasal olmayan karısından doğan çocuğunun niçin evlatlık verildiğini tartışıyor..Oysa onun çığır açan rölativite kuramı ve barış savunuculuğu, namuslu bilim savaşı niteliği, cehaletin örtüsünü kaldırma yönü öne çıkarılmalıydı.

Einstein, cehalet ile bilim ; doğmatizm, idealizm ile bilimsel dünya görüşü arasında kıyasıya süren çatışmada önemli bir köşetaşıydı.Bu nedenledir ki, onun teorileri öznel idealist yorumlarla bozuşturulmaya, *ruhçuluk* ve *üfürükçülük* yönünde kullanılmaya çalışılıyor.

Quantum olgusu, atomun içsel dünyası ve onun şu andaki *'bilinmez'*lerinin bilinemezciliğe, hertürlü şüpheci ve bireyci felsefeye, sistemsizliğe dolgu malzemesi yapıldığı görülüyor.

Einstein, Madam Curie, Louis de Broglie gibi ünlü ve değerli fizikçilerin çağdaşı olan ama, farklı bir yol izleyerek ruhunu Hitler faşizmine satan alman fizikçi *Werner Heisenberg*; *"quantum sapkınlığı"* nın ilk teorik babasıdır.O, Nazi saflarına katılırken; *"Sarılabilirliğimiz genel bir çizgi yoktur.Kendi başımıza karar vermek zorundayız ve yanlış mı doğru mu yaptığımızı önceden söyleyemeyiz"* demişti. Heisenberg, 1927 yılında, *"Kopenhag yorumu"* denilen, *"kesinsizlik"* ya da *"belirsizlik"* ilkesini ortaya atarak, idealist felsefi görüşlerine, *quantum fiziği* nde bir dayanak arama çabasına girişti.

Quantum, atomaltı dünyadaki elektron, nötron gibi parçacıkların, fiili ve görünür durumları arasındaki bir iç ilişkiler zinciri olarak tanımlanabilir. Çünkü ışık, aynı anda hem dalga olarak, hem de parçacık olarak hareket edebilmektedir. Ama Heisenberg, bakın buradan nasıl bir sonuca varıyor:

"Bir parçacığın konum ve hızını aynı anda istenilen bir kesinlikte belirlemek imkansızdır. Parçacığın konumu ne kadar kesinse, momentumu o kadar kesin değildir ve tersi..Elektronları gözleyerek karar veriyoruz. Eğer güçlü bir mikroskop kullanıyorsak bu ona bir ışık fotonu çarptırdığımız anlamına gelir. Bu nedenle onu tam da gözlemeyle eylemiyle değiştiririz. Uyarım öngörülemez ve kontrol edilemez olacaktır. Tüm enerji quantalarla taşındığına ve tüm maddeler hem dalga hem de parçacık olarak davranma özelliğine sahip olduğuna göre, kullandığımız her tür aygıt bu kesinsizlik ya da belirsizlik ilkesinin etkisi altında olacaktır. Gözlemlediğimiz şey, doğanın kendisi değildir, yalnızca doğanın yönelttiğimiz soruya verdiği yanıtıdır."

Bu yorum, neden ve sonuç arasındaki bağıntıyı, nedenselliği yok ederek; dünyanın bizim onu gözlemlememizden bağımsız bir varlık olduğu gerçeğini de inkar etmektedir. Atomun iç hareketlerinin, quantumun *"rastgeleliğinden"*, hareketin yinelenmezliğinden hareketle, rastlantıcılığın, yasadırlığın, sistemsizliğin bilinemezciğin girdabına dalınmaktadır.Oysa binlerce yıl önce, diyalektiğin babası Antik yunan filozofu *Heraklitos*; *"Herşey değişim ve hareket halindedir, aynı ırmağın suyunda iki kere yıkanamazsınız"* sözünü,cehalet ve statükoya karşı söylemişti. *"Değişmeyen tek şeyin hareket ve değişim olduğu gerçeğini"*, bozuşturmak için ise, hareketteki değişim ve rastlantı olgusunun ileri sürülmesi ve rastlantıcılığın, gerçek karşısında teorize edilmesi; eğmen sınıf ideologlarının sürekli yaptıkları türden bir ikiyüzlülük örneğidir.

Ayrıca, atomdaki quantum hareketini, canlı maddenin eylemi olarak yorumlayan, *"kendinde madde"* yi inkar eden, tüm evreni zihni ve maddesi ile bir canlı varlık olarak yorumlayıp, animist ruhçu ve tassavvufçu görüşlerine dayanak yapanlar da bulunmaktadır. Şu yetersizlik ve bilmezlikten gelme görülmelidir: Biçimsel formel mantığın dar kalıpları, atom gibi karmaşık bir olguyu açıklamakta yetersizdir ve çok daha fazla açmaz düşmektedir. Quantum ve Einstein'ın keşifleri, diyalektik ve bilimsel felsefeyi doğrulayan önemli birer kanıt olmuştur.Zamanın, hızın ve kütleinin göreliliği ve hareketin statik ve durağan olmaması; maddenin dönüşebilirliği; ancak, diyalektiğin, herşeyin birbirine bağıllığı, nicelikten niteliğe dönüşüm ve yadsınmanın yadsınması gibi ilkeleriyle açıklanabilir ve onunla uyumludur.

Nitekim atom ve ışık yasalarını keşfeden adını andığımız Einstein ve arkadaşları, diyalektik felsefeyi savunan ve çalışmalarında da kullanan kişilerdi. Sorun elbette, quantumun hızının nasıl ölçülüp biçileceği değildir. Bilim bilinmeyenden bilinene bir çabadır,

yolculuktur. Bunu göze alanlar bunu da ölçecektir. Ama quantumun eşliğinde ruhçuluk oynayanlar, görüşlerini genelleştirmekte ve “*doğasından dolayı maddenin tüm biçimlerinin belirsiz olduğu*” görüşünü yaymaktadırlar. *Görelilik, herşeyin göreliliği olarak kavranmakta, “herkesin görüşü kendine göredir, gerçek bilinemez”* yollu kullanılmaktadır. Eğer olgular nedensiz ve sonuçsuz hareket ediyorsa, bırakın geleceği günümüzü de açıklayamazsınız , herhangi bir belirlemede bulunamadığınız gibi, bir tanım da yapamazsınız. Bugünkü durum , emperyalist dünyanın hegemonyasının devamı için, düşünce alemini nasıl çürüttüğünü, post-modernist sistemsizliği dayatarak , rönasansının akılcı düşüncesinden bile geriye savrulduğunu ve onun ortaçağın büyücülüğünden medet umduğunu göstermektedir. “Bilinmeyenler” bilimin valik nedenidir ve olacaktır . Ama “bilemeyiz” farklı birşeydir ve cehaletin varlığını savunmak, bilimsel çalışmaları, boş uğraş görmek; büyücülükten, üfürükçülükten feyzalmak anlamına gelir. Bilimsel genel doğrular, nedensellikleri gösterilmiş olgulara ilişkin yasalar yok sayılamaz.

Kimse Amerikayı yeniden keşfedemiyor. “*Bu benim kendi görüşüm*” diye, bireyi merkeze koyan, nesnel dünyaya sırtını dönen, günü yaşayan, bugünün geçmişle bağıni kurmayan “*birey özgürlüğü*” adına cevher yumurtlayan kim olursa olsun, bilimsel düşünce ve yöntem yoksunluğundan muzdaripse kaçınılmaz olarak, eğemen sınıfların görüşüne eklenmek zorunda kalır, onu güçlendirir.

Bilimsel çabalar ise, yan sütunda okuduğunuz ,Rus bilim adamlarının buzun derinliklerine saldığı sonda borusu gibidir, her yeni buluşla kendini zenginleştirir. Nesnel gerçeğin yaklaşık bir yansıması olan mevcut gerçekliği ise, ancak yeni kanıtlarla değiştirebilirsiniz. Bilimsel gelişme ve ilerleme de buradan doğar.

Doğabilimde ve sosyabilimlerde gerekçesiz ve dayanaksız olan, maddi yaşamda bir karşılığı olmayan herşey laftır, üfürüktür.

Mart 2005 / arkadaş